

Številka št. 42 in velja s...
...v Mariboru s...
...za leto 20 K, za četrta leta...
...50 K. Izven Jugoslavije 50 K.
...se pošlje na upravni...
...Slovenskega Gospodarja...
...Mariboru, Koroška cesta št. 5.
...do odpovedi.
...se plačuje naprej.
...Telefon št. 220.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udje „Katol. tiskovnega društva“...
...dobivajo list brez posebne na...
...ročnine. — Uredništvo: Koroška...
...cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo.
...Upravništvo sprejema naročnine,
...inserate in reklamacije. Cena
...inserterom po dogovoru. Za več...
...kratne oglase primeren popust.
...Nezaprite reklamacije so pošiljne
...proste.
...— Telefon št. 220. —

23. številka

Maribor, dne 9. junija 1921.

55. letnik.

Za malega kmeta.

(Iz govora g. poslanca M. Krajncu v konstituenti 1. junija.)

Devolite mi, gospodje, da govorim tu v imenu malega kmeta, v imenu tistega malega posestnika, ki je zares kmet in ni morebiti veleposestnik — kajti ti se že morajo prištevati med kapitaliste. Govorim posebej o Sloveniji, o kateri je bilo že pred vojno znano, da tvorijo v njej dve tretjini vsega kmetijskega ljudstva mali kmetje, tako-zvani kajzarji ali kočarji, ki se ne morejo preživljati s svojimi dohodki iz zemlje in ki so največ trpeli in trpijo se danes.

Gospodje! Te dni se je tu mnogo govorilo o agrarni reformi. Če hočete agrarno reformo pravilno izvesti, potem, gospodje, morajo dobiti zemljo tisti, ki je imajo premalo, da ne morejo preživljati svoje družine. G. minister za agrarno reformo je prej izjavil tujak, da je agrarna reforma za Slovenijo lahko izvedljiva, ker je večina gozdov. Seveda se lahko reši na ta način, ako te gozdove prevzame država. Toda mi imamo posebno v Sloveniji kmete, ki imajo sicer svojo hišico in malo polja okoli hiše, a nimajo nikaškega gozda. Pri agrarni reformi se morajo obširni gozdi razdeliti tako, da bo dobil nekaj gozda tudi mali kmet, tako da bo mogel primerno živeti ter preživljati svoje. Kajti on je tudi človek in ni smemo misliti samo na velike ljudi, ampak tudi na tistega malega človeka, ki največ trpi.

Prepričani smo lahko, da so tisti ljudje, ki posedujejo zemljo, najboljši in najzvestejši državljani, ki tudi ne bodo države kratkotrajno zapustili, ampak bodo zanj delali, zanj živeli in zanj tudi umrli.

Gospodje! Tem malim kmetom, ki nimajo toliko zemlje, da bi mogli z lastnimi pridelki preživljati svojo družino, je treba nadalje tudi omogočiti, da si dobijo kak postranski zaslužek. Imamo mnogo vodnih sil, tako da se lahko goji ta ali ona domača obrt. — Tem ljudem je treba pomagati, da pridejo do kakega postranskega zaslužka, da bodo mogli živeti in primerno oskrbovati svojo družino.

Tudi pri razdelitvi davčnih bremen je treba gledati na to, da se štiti mali posestnik. Kajti rečem vam: baš pri malih kmetih se gode glede davkov največje krivice. Jaz imam zglede, da veliki posestniki v primeri z velikostjo svojega posestva plačajo veliko premalo davka, dočim ga plačuje mali kmet mnogo preveč. Treba je, da se do gotovega minima, ki je za človeško existenco potreben, prenosnina

splošni odpravi. Treba je tudi, da se mala posestva do gotovega minima — če ima n. pr. kdo samo kajžico in malo zemlje okoli hiše — oproste zemljiškega davka.

Kje pa bo potem dobila država potrebna sredstva? Tako bo vprašal ta ali oni. Mi gotovo nismo nasprotniki vsakega davka. Mi vemo, da država potrebuje davke, ker brez njih ne more izhajati. Toda mi pravimo: država naj naloži toliko več davka na rente, na luksus in na druge take stvari, ne išče naj pa dohodkov tam, koder se človek že itak ne more preživeti.

Toda poleg tega ne smemo pozabiti še na nekaj. Mi vemo, da je kmet — in to zopet v prvi vrsti mali kmet — velik trpin vsled vremenskih neugod. Kmet ne more svojega posestva pokriti ali kako drugače obvarovati, kadar pride nevihta, toča ali kakšna druga vremenska neugoda. Mi vemo, da se velikim posestnikom, ki imajo vsega potrebnega za več let naprej, vremenske neugode ne poznajo toliko, kakor malemu kmetu, ki od časa do časa premišljuje, kdaj in kako bo razdelil svoj kruh med svoje ljudi, da ne bodo trpeli pomanjkanja. Zato je pač potrebno, da se uvede zavarovanje zoper neugode, zoper točo, zavarovanje živine proti kugi in drugim nalezljivim boleznim. Tudi v tem oziru je treba zlasti malega kmeta zaščititi.

Za državno podporo kmetijskega združništva.

(Iz govora posl. V. Pušenjaka v konstituenti 31. maja.)

Nepobitno dejstvo je, da izhajajo vsi stanovi iz kmetijskega stanu. Nepobitno dejstvo je, da izvršuje kmetijski stan najvažnejše delo za človeštvo in cele države, preskrbo za živili; nepobitno dejstvo je, da daje kmetijski stan največ in najboljše vojakov. Premalo pa se poudarja in uvažuje dejstvo, da je celokupni kmetijski stan, da so srbski, hrvaški in slovenski kmetje največ storili za ustvarjanje naše države. Ze večkrat so se v tej zbornici naglašale žrtve, katere je doprinesel za našo državo srbski zemljeradnik, premalo pa se je poudarjalo delo hrvaškega seljaka in slovenskega kmeta, ki je živel pod pritiskom Nemcev, Madžarov in Italijanov, za ujedinenje Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Kmet, ki je živel pod najtežjim pritiskom, si je ohranil narodno zavest, je vedno imel razumevanje za narodne težnje, in mi se moramo zahvaliti kmetu, da se ni udal germanizaciji, madžarizaciji in po-italjanče-

nju. Ako bi bil kmet, ki je živel pod težkim pritiskom, podlegel tujemu vplivu, bi ne bilo prišlo do skupne države Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Odkod pa je črpal kmet moč, da se je mogel zoperstavljati vsakemu po tujčevanju, da si je mogel ohraniti svojo narodnost?

Delo na polju združništva je naj več pripomoglo k osamosvojitvi in ohranitvi kmetijskega stanu. Potem za združništva je postal kmet neodvisen od tujega kapitala, mogel je napredovati v posameznih gospodarskih panogah, mogel je dobiti vpliv na trg in tržne cene. Združništvo pomenja gibanje, ki je našlo največji odziv v kmetijskih vrstah in v primerno kratkem času doseglo naravnost sijajne uspehe. Kmetško združništvo predstavlja prve vzglede socializacije in reči moramo, da je ta način socializacije jako dobro uspel. Samopomoč, samouprava, lastna odgovornost so temeljna združna načela, po teh načelih delujejo zadruge. Mogočna združna organizacija kmetškemu stanu, kateri pripada nad 250.000 zadrug na svetu s 75 milijoni članov, ki zastopajo najmanj 150 milijonov družinskih članov, je najboljši dokaz za narodno-gospodarski, pravno-vzgojevalni in socialni pomen združništva. Združništvo pospešuje vzajemnost varčnost ljubezen do rodne grude, pospešuje bratstvo in enakost članov, dviga pomen kmetijskega dela in v občeh kmetijskega stanu. Neobhodno potrebno je, da država posveča združništvu vsjo pozornost, ker imamo mnogo pokrajin, v katerih bo treba na združnem polju še ledino orati, kakor n. pr. Medjimurje in Prekmurje, in ker mora združništvo še mnogo važnih gospodarskih nalog, ki se dajo samo potom združništva uspešno rešiti. S polno opravičenostjo zahtevamo, da se v načrt ustave sprejmejo določbe, po katerih se bo vsa bodoča zakonodaja morala ozirati na združništvo in bo morala dati država združništvu potrebna sredstva na razpolago. Zato predlagamo, da se v ustavnem načrtu v odstotkih celokupnega državnega proračuna določi tozadevne zneske. Z ozirom na dalekosežno gospodarsko delo združništva zahtevamo, da se pritegne združništvo k sodelovanju pri raznih gospodarskih, finančnih in carinskih odborih in posvetovanjih. Popolnoma pogrešno je, in ne odgovarja duhu časa, ako se jemlje le banke in zastopnike kapitalističnih in dustrijskih podjetij v ozir, združna organizacija pa omalovažuje. Zahtevamo pa tudi odločno, da v bodoče poljedelsko ministrstvo združništvo bolj upošteva kot doslej, ker se edno

potom združništva morejo rešiti najvažnejša gospodarska vprašanja, ki se tičejo tudi kmetijstva. V vseh modernih državah pri našo dovolj ceniti za združništvo, le pri nas zavzemajo mnogi merodajni krogi napram združništvu neko — milo rečeno — neprijazno stališče.

Za razširjanje naših listov.

(Prošnja do zavednih mladenk in mladeničev.)

Ni nam treba ponavljati, da igra časopisje v javnem življenju veliko vlogo. Naši listi so žalibog še vse premalo razširjeni med našim ljudstvom. „Slov. Gospodar“ in „Stražo“ sta na Slov. Stajerskem sicer najbolj udomačena lista, a vendar opažamo, da je na tisoče hiš, ki bi si še lahko naročile „Slov. Gospodarja“ ali „Stražo“. Danes se obračamo s posebno prošnjo do naših mladih krščanskih bojevnikov in bojevnice vseh stanov: Posvečite vse nedelje in ves prost čas ter vsako ugodno priložnost od danes do 1. julija v ta namen, da pridobivate za „Slov. Gospodarja“ in za „Stražo“ nove naročnike. Vi, čili naši agitatorji in zaupniki, ki ste pripomogli s svojo odločujočo besedo naši stranki do sijajne zmage pri občinskih volitvah, žrtvujte se do 1. julija še tudi za razširjenje našega katoliškega časopisja. Prijateljski prosimo posebno naše delavne mladenke po vseh župnijah in občinah: Stopite ta tri tedne v službo katoliške slovenske stvari. Pojdite od hiše do hiše in nabirajte nove naročnike. Kdor ne more naročiti lista za celo polletje, pa ga nagovorite, da plača naročnino vsaj za četrta leta. Kjer eden sam ne zmore, pa s prijazno besedo posredujte, da zložita dva soseda potrebno svoto. In vi zavedni mladeniči, pokazite se! Prosite svoje očete, da vam naročijo naše liste, posredujte pa tudi pri sosedi in znancih, da isto storijo. Prav posebno pa se obračamo do naših vrlih mož in očetov. Glejte, pri občinskih volitvah smo tako lepo zmagali kakor še nikdar poprej. To je predvsem vaše delo, vi odločni katoliški možje. Vaša zmaga naša zmaga! Naše veselje vaše veselje! Od te zmage pojdite še k drugi. Ta zmaga pa bo, ako boste poskrbeli, da si bo vsaka naša hiša naročila „Slov. Gospodarja“ ali „Stražo“. Ko boste šli prihodnje nedelje s sosedi in znanci v cerkev, nagovorite vsaj enega ali dva, da pristopita v krog naših naročnikov. Ko sedite v prijateljski družbi bodisi v gostilni ali pod lipo ali v vinogradu,

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

„Čul —!“ je kričnil graščak. — „Čul — pravite! Najkrvoločnejši ropar je bil, ki je kdaj brodiral po kakem morju! Španci so se ga čudovito bali in rečem vam, večsih sem bil zares ponosen, da je Anglež! Videl sem vrhove njegovih jader s temile svojimi očmi, pri Trinidatskih otokih je bilo, in strahopetnež, ki sem se vozil na njegovi luščini, se je zbal, obrnil se je, pravim vam, obrnil in se skrnil v najbližnjem španskem pristanišču!“

„Tudi jaz sem čul o njem, pa tukaj na Angleškem“, je rekel zdravnik. „Ampak glavna stvar je, ali je imel denar?“

„Denar —!“ je vpil graščak. „Ali niste nikdar čuli, kaj se je govorilo o njem? Kaj druga so ti rokovnjači ločili kot denar? Kaj druga je bila njihova skrb kot denar! Za kaj druga so pač tvegali svoje grešne kosti, kot za denar —?“

„Vse to bomo kimalu zvedeli!“ je odvrnil zdravnik. „Pa vi ste tako pre-

sneto vročekrvni, da jaz sploh ne morem priti do besede. Tole je, kar bi rad vedel: Recimo, da imam tukaj v svojem žepu ključ do Flintovih zakladov — kako visoko ga cenite?“

„Kako visoko?“ je kričal graščak. „Povem vam, kako visoko! Če zares imamo v rokah ključ, ki o njem govorite, grem in kupim ladjo v Bristolu, vzamem vas in tule tega Jima seboj, in najti hočem zaklad in če bi ga moral iskati celo leto!“

„Dobro!“ je rekel zdravnik. „Torej, ako je Jimu prav, pa odprimó ta zavoj!“

„In položil ga je predse na mizo.“

Zavitek je bil sešit in dr. Livesey je moral poiskati svojo torbico z raznim zdravniškim orodjem ter s škarjami razparati šive.

Dvoje stvari je bilo v zavitku — knjiga in zapečateno pismo.

„Najprvo pogledjmo knjigo!“ je izjavil zdravnik.

Oba z graščakom sva se sklonila čez njegove rame, ko je odprl knjigo. Kajti dr. Livesey mi je prijazno pomignil, naj stopim bliže in se udeležim nad vse zanimivega pregledovanja.

Na prvi strani je bilo načrtanih nekaj besed v zelo slabi pisani. „Bill Bones“, sem bral za silo, pa „Ne več ruma!“ in „Pri Palmovem rtu ga je dobil.“ Kdo je neki bil tisti, ki je dobil, in kaj je dobil? Nož v hrbet menda!

„Nič posebno zanimivega!“ rekel je zdravnik in listal dalje.

Na drugih straneh je bilo polno čudnih in nerazumljivih podatkov. Na enem koncu vrste je bil zapisan dan, na drugem pa denarna svota, kakor v kakem blagajniškem zapisniku. Namest pojasnila pa je bilo narisanih le nekaj nerodnih križev med obema podatkompa. 12. junija leta 1745 n. pr. je nekdo dobil 70 funtov šterlingov, ni pa bilo zapisano, kdo, le šest križev je stalo tam namesto imena. Pri nekaterih vrstah je bilo pripisano ime kraja, n. pr. Caraccas, ali pa samo zemljepisna dolžina in širina, na primer 32° 17' 20" — 19° 2' 40".

Zapiski so obsegali čez 20 let in svote so bile vsako leto večje. — Ob koncu so bile sešete in skupna svota, večkrat napačno izračunana in popravljena, je znašala lepo bogastvo.

K sklepu so stale besede: „Bill Bones njegov delež.“

„Kaj naj vse to pomeni?“ je dejal dr. Livesey, „nima ne glave ne nog!“

„Sivar je jasna kot beli dan!“ je vzkliknil graščak. „Knjiga je zapisnik prejemkov, križi stoji namesto imen ljudi in krajev, ki so jih oropali. Te svote pa so deleži, ki jih je dobival rajni rokovnjač od skupnega plena. Kadar se je bal nejasnosti, je pridjal ime, n. pr. Caraccas. To bo najbrž ime obrežja, kjer so ustavili in oropali kako resrečno ladjo, Bog se usmilil le samo duš tistih mornarjev, ki so bili na njej!“

„Zares!“ je rekel zdravnik. „Glej, to so pravi biti izkušeni potovalec! — Zares! In deleži naraščajo, glejte, ko je mož z leti stopal više v svoji službi!“

Razen zemljepisne lege nekaterih krajev in nekega ključa za preračunavanje španskih, francoskih in angleških zlatov in enotno vrednost ni bilo ničesar več v knjigi.

„Navihani človek ta-le!“ je dejal g. zdravnik. „Ni se dal zlepa ukantiti!“ (Dalje prihodnjic.)

naprosite vse, ki še nimajo „Slov. Gospodarja“, da si ga odslej naročijo. Pri tem delu vam bodo gotovo šle na roko tudi naše vrle matere in gospodinje.

Prosimo in priporočamo vam posebno sledeče:

1. Napišite na polo papirja natančen naslov vseh onih, ki jim je treba poslati na novo „Slov. Gospodarja“ ali „Stražo“. Poberite od vsakega polletno ali četrletno naročnino.

2. Naslove in nabrano naročnino pošljite takoj na naslov: Upravišтво „Slov. Gospodarja“, Maribor, Cirilova tiskarna. Zadostuje, da napišete pošto nakaznico in naslove novih naročnikov na zadnji strani odrezka.

3. Ako želite, vam pošljemo za vsako župnijo prepis naročnikov, da vidite, kdo je naročen na naše liste in kdo ne.

„Slov. Gospodar“ stane do novega leta 1922 20 K, do 1. oktobra 1921 pa 10 K.

„Straža“ stane za pol leta 60 K, za četrt leta 30 K.

Kdor pridobi 10 novih naročnikov, dobi lepo darilo.

Vsem razširjevalcem krščanskega časopisa se za njih trud in delo že naprej najlepše zahvaljujemo.

Tajništvo Slovenske ljudske stranke v Mariboru, Cirilova tiskarna.

Politični ogled.

Kraljevina SHS. Na zadnjih sejah konstituantne so razpravljali o pravicah kralja. Komunisti so pred glasovanjem o tem členu zapustili zbornico. Razmotrivanj in glasovanja o kraljevih pravicah se tudi ni udeležil naš Jugoslovanski klub kot znak protesta, ker je zbornični predsednik izključil od treh sej člana našega kluba, ker je ta očital Pašiču, da si je kupil ustavo. Važna je bila in pomembna seja konstituantne, na kateri se je sklepalo o ustavi parlamenta. Naš klub je zahteval dve zbornici: politično in gospodarsko, kar so pa odklonili vladinovi. Določili so tudi, da bo v prihodnje volilo 40.000 volivcev enega poslanca. Ako pa bi bil oslanek 25.000, volilo se teh 25.000 1 poslanca. V konstituenti so bili tudi pri ravnomer omenjeni priliki stavljeni razni predlogi o ženski politični enakopravnosti in sploh ženski volilni pravici, za katero so se zavzemali naši in socialisti. Seve, žensko politično enakopravnost z žensko volilno pravico vred je pokopala in odklonila iz strahu vladna večina. G. Pašič ima velike nepravilne s svojimi ministri. Vsač čas se mu kateri skuja in poda ostavko G. ministrski predsednik mora pomen kujavemu ministru kaj obljubiti, da se zopet vsede na svoj ministrski stolček.

V Avstriji dobijo konec tega tedna novo dunajsko vlado. Ze zaletnjivi smo poročali, da hočejo in zahtevajo vse avstrijske pokrajine spojitve z Nemčijo, čemur se pa ustavlja avstrijska vlada. Avstrijska vlada se sicer navzven klanja zahtevam entente, a na tleh pa tudi koprniti po majki Nemčiji. Največja preglavica za dunajsko vlado so Stajerci, ki hočejo kljub pritisku od strani Dunaja ter entente glasovati za Nemčijo dne 3. junija, da si vedo, da bo v tem slučaju zgubila Avstrija Koroško in še znatni del Stajerske.

V gornješlezijem spornem ozemlju se vedno ni mira. Nemci in Poljaki se še vedno ravšajo. Angličani in Francozi pošiljajo v Slezijo čete, ki bi naj ukrotile razborite Nemce in poljske vstaše.

Tedenske novice.

Naš regent Aleksander, ki se muči sedaj v inozemstvu in je bival nekaj časa v Parizu, je odpotoval iz Pariza v London, odkoder se vrne zopet v Beograd v drugi polovici tega mesca.

Občinski odbori naj takol, ko se sestanejo, sklenejo izjavo za avtonomijo. Odbornike, ki so naši pristaši, pa prosimo, da podpišejo izjavo, da so somišljeniki Slovenske ljudske stranke. Prosimo, da nam zaupniki pošljejo te izjave najpozneje do 20. junija 1921. Mi te izjave nujno potrebujemo, da po-kažemo vladi in nasprotnikom, da je

Slovenija po ogromni večini v našem taboru in da ne mara ne samostojne-žev in ne liberalcev, ki so nas oropali samouprave Slovenije ter nas vkovali v srbijski centralizem. Občinski odbori, pokažite se!

Volitve županov so že povsod, kjer ni bilo pritožb zoper občinske volitve, končane. Nam še manjka poročil iz 300 občin. Prosimo ponovno naše zaupnike, da nam iz vsake občine poročajo, kdo je izvoljen za župana, kdo za občinske svetovalec in katerim strankam pripadajo posamezniki. Poročajte nam tudi, v katerih občinah so bili vloženi prizivi. — Tajništvo SLS v Mariboru.

Novi župani. Nadalje so izvolje ni za župane naši somišljeniki v naslednjih občinah: Lancova vas pri Ptuj, Jakob Vaupotič, Trnovec-Sele Franc Škrbinšek, Cogetinci Ljudevit Goljanec, Janžev vrh-Arlica Luka Držečnik, Bistrica pri Limbušu Jožef Bučar, Loka pri Zid. mestu Franc Koren, Marija Građec Martin Topolet, Svetina Miha Videc, Padeški vrh Alojzij Mernik, Bočna Martin Krajnc, Novaštitfa Rudolf Tratnik, Kot Jurij Gujznik, Sv. Andraž pri Velenju Anton Brinovšek, Na Ranci pri Mariboru Rupert Grahornik, Sv. Andraž v Slov. gor. Jožef Zelenko, Poltice pri Račgoni Franc Prajndl, Crešnjevec Franc Santl, Orehovi Jožef Handler, Ivajnsvevi Fr. Merčnik, Spitalič pri Konjicah Martin Ambrožič. — Ponovno prosimo zaupnike, da nam poročajo o izidu župauskih volitev. — Tajništvo SLS v Mariboru.

Za samoupravo Slovenije. Občinski odbori občin Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Cirknica, Dogoš, Gruškovje v Halozah, Zerkovce (sosvet), Selnica ob Muri so sklenili naslednjo izjavo: „Občinski odbor občine ... je v svoji seji dne ... sklenil sledeče: Ponovno pozdravljamo ujedinenje Srbov, Hrvačev in Slovencev v eno suvereno državo, izražamo s tem svojo zahtevo po samoupravi ljudstva v tej državi. To pravi co mora garantirati prebivalstvu državna ustava, ki mora biti le plod sperazuma med vsemi tremi plemen. Upoštevajoč posebne kulturne, gospodarske in socialne prilike naše dežele zahtevamo nedeljivo in avtonomno upravljanje Slovenije z zakonodajno in administrativno polnomočnim pokrajinskim zborom ter njemu odgovorno pokrajinsko vlado. ... dne ... 1921. Občinski pečat: — Podpiši.“

Za samoupravo Slovenije. Tajništvo Slovenske ljudske stranke dobiva dan za dnevom izjave občinskih odborov, v katerih zahtevajo, da se mora dati slovenskim pokrajinam v okvirju enotne državne samouprava ali takozvana avtonomija. Do 8. junija zjutraj je tajništvo SLS prejelo take izjave iz naslednjih občin: 1. Sv. Andraž-Leskovec, 2. Vel. Okič, 3. Vel. Varnica, 4. Sv. Lovrenc na Dravskem polju, 5. Cirknica pri Mariboru, 6. Jarenina, 7. Kaniža pri Mariboru, 8. Vučkovski dol pri Jarenini, 9. Pesnica pri Mariboru, 10. Polička vas pri Jarenini, 11. Dogoš pri Mariboru, 12. Gruškovje v Halozah, 13. Zerkovce pri Mariboru, 14. Selnica ob Muri, 15. Vel. Nedelja, 16. Šardinje, 17. Trgovčič, 18. Vičanci, 19. Runeč, 20. Samušani, 21. Gornja Ložnica pri Slov. Bistrici, 22. Glava-Banovci, 23. Kristanci, 24. Lokavci pri Ljutomeru, 25. Ključarovci pri Ljutomeru, 26. Logarovci, 27. Bóreci pri Ljutomeru, 28. Križovci pri Ljutomeru, 29. Iljaševci, 30. Staronovavas na Murskem polju, 31. Bunčani, 32. Bučecovci na Murskem polju, 33. Vučja vas na Murskem polju, 34. Veržej pri Ljutomeru. — Nadaljne izjave se naj pošiljajo na tajništvo Slov. ljudske stranke v Mariboru, Cirilova tiskarna. Vse izjave pošljemo vladi v Beograd z odločno zahtevo, da se mora ugoditi skupni želji in zahtevi slovenskega ljudstva, ki noče demokratsko-samostojnega centralizma, temveč nedeljivo in samoupravno Slovenijo z zakonodajno in upravno polnomočnim pokrajinskim zborom ter njemu odgovorno pokrajinsko vlado.

Razlika med našimi in samostojnimi poslanci. Doslej je v konstituenti nastopila že pretežna večina poslancev iz vrst našega Jugoslovanskega kluba in Samostojne. Nekaj teh govoro ali vsaj njihove izvlečke so prinesli naši listi, „Kmetijski list“ pa govorniške otrobo slabostojnežev. Citatelj našega časopisa so se lahko sami prepričali, da so naši poslanci go-

vorili v zbornici dostojno in stvarno avtonomiji in za zboljšanje bednega kmetijskega stanu. Njihovi govori so bili vsi tako temeljiti, da so jih hvallili celo beograjski nam nasprotni listi. Samostojni poslanci pa so se v svojih govorih na ostudno prostaški način zavzemali za uzakonitev kancel-paragrafa in na živinsko divji način blatili in se zaganjali v našo duhovščino kot n. pr. bivši štajerčijanec in šnopsar Drogenik. Za res kmetisko korist se ni doslej v zbornici oglašil še niti eden od samostojnežev.

Samostojni poslanci so svoj čas bahavo izjavljali v „Kmet. listu“, da so pri vsaki seji konstituante in nise še izostali od nobene. Najbolj se je bahal z neumornim poslanskim delom debelušasti Urek. A ravno g. Ureka že dolgo ni v konstituanto, ampak je zaposlen pri zgradbi svoje nove hiše. V Beogradu se prikaže le tedaj, da si pusti izplačati na račun davkoplačevalcev nezasluzene dnevnice in mastno plačano mesto konstituantnega podpredsednika, dasi do sedaj še niti enkrat ni vršil te službe. No, g. Ureka ni v Beograd, pa se bo drznil potem širokoustiti, kaj vse je izposloval kmetom. Urekovo poslančevanje bo pozidalo njemu samemu novo palačo na račun kmetov, a kakega haska pa od njegove beograjske borbe za staro našo pravdo ne bo. Tako je, g. Urek, in v novi hiši se bo udobno bivalo, kot se to spodobi za g. kmeta, ki zna vr-teti le svoj jezik na lažljivo plat, rok pa še doslej menda niti rabil ni — pri delu namreč!

Uničujoča sodba o kupljeni ustavi. Dne 4. t. m. je govori v ustavotvorni skupščini poslanec Anton Brandner, zastopnik narodno-socialistične stranke, ki je tudi proti centralizmu. Govoril je o pravicah, ki naj se dovolijo kralju. Ker ga je demokratski minister dr. Kukovec v teku govora z neumnimi medklici motil, mu jih je prav pošteno natrobil v ušesa. Ko je Brandner očital dr. Kukovecu, da mu je ravno on onemogočil glasovanje za ustavo, ker je bila spravljen pod takimi pogoji pod streho, da bodo tisti, ki glasujejo z vami (samostojni) prišli v nevarnost, da bodo ljudje s prsti za njimi kazali ter klicali: „Tudi ti si eden izmed tistih, ki so do bili milijone za to, da glasujejo za ustavo“. (Te besede so samostojne poslance tako dirnile, da so začeli besno ugovarjati). Zakaj barantate in kupujete za ustavo! To je bil vzklid narodnega socialista Brandnerja, ki je naletel na hinavski ugovor slabostojnih in muslimanskih poslancev. Ta dogodek v konstituenti si bomo za pomnilo do tistega časa, ko bomo lahko ugotovili, da so milijoni že v posesti slovenskih izdajic.

Davki so še premajhni!, tako je zaklical med govorom poslanca Roškarja 41. seji ustavotvorne skupščine zaveznik slov. samostojnežev hrvatski demokrat minister Krizman. Slovensko ljudstvo, davkoplačevalci, zapomni si to! Vi samostojnejši in liberalci, vtaknite si Krizmanov medklic za klobuk! Slovensko ljudstvo ječi pod ogromnim bremenom davkov, a liberalci še pravijo, da jih je premalo.

Kaj vse lahko opraviš v Tajništvu Slov. ljudske stranke v Mariboru? Tam ti dajo kot pristašu SLS — brezplačne nasvete glede davčnih zadev (prizive), glede zavarovanja zoper ogenj, radi vojaških oprostitev, v carinskih zadevah, glede previsoko za računjenih železniških tovornih tarif, glede desetka in drugih pristojbin in v enakih gospodarskih zadevah. V tajništvu SLS dobi vsak naš somišljenik brezplačno potrebna navodila za organizacijo, nadalje se dajejo pojasnila glede volitev, pritožb itd. V tajniški pisarni sodelujejo sedaj strokovnjaki v davčnih, vojaških, tovarno-tarifnih, volilnih in drugih zadevah. — Pismenim vprašanjem je treba vedno priložiti natančne podatke in znamke za odgovor. Naslov: Tajništvo Slov. ljudske stranke, Maribor, Cirilova tiskarna, I. nadstropje, desno.

Nemci razbili državne mejnike. Kakor smo že poročali, je razmejitvena komisija dala na novi državni meji med Avstrijo in našo državo postaviti nove in lepo izklesane mejnike. Pred par dnevi pa so Nemci te mejnike na celi črti od Spilja do Dravograda razbili. Iz tega je razvidno, da

je bilo njih delo organizirano. Čudno se nam zdi, da jih niso naše obmejne straže zasačile.

Dekliški tabor na Ljubnem pri Poljčanah se vrši dne 26. junija za dekanije Slov. Bistrica, Konjice in Rogatec. Spored: ob 10. uri sv. opravil s cerkvenim govorom za Marijine družbe. Takoj nato veliko dekliško zborovanje. Govori č. g. M. Krajnc. Z govori nastopijo tudi mladenke iz Makol, Studenice, Slov. Bistrica, Laporja, Loč, Prihove, Konjic, Kostrivnice, Sv. Jerneja pri Ločah, Sladke gore, Poljčan. Vabimo pa tudi mladenke iz drugih župnij, da nastopijo z govori ali deklaracijami. Predsednice in odbornice D. Z. vabimo, da pridejo na Ljubno že ob pol 9. uri, kjer bo razgovor o organizaciji dekliških zvez, posebno o dekanijskih dekliških zvezah.

Dekliški tabor se vrši dne 12. t. m. pri podružni cerkvi Sv. Križa, župnije Sv. Vid na Planini in na Dobju, kjer ga je okrajno glavarstvo prepovedalo. Tudi gledališna predstava v Dobju odpade istega dne.

Posavsko orlovsko okrožje priredi 26. junija 1921 v Cerkljah (pošta Krškavas, postaja Brežice) celodnevni orlovski tabor z javno telovadbo. Bratski odseki in društva naj pravočasno priglase število deležnikov telovadcev, netelovadcev) ter koliko kosil žele.

Veliko romanje k Mariji Pomagaj na Brezje. Krščansko socialna zveza v Mariboru priredi na splošno željo dne 11. in 12. julija t. l. veliko romanje k Mariji Pomagaj. Iz Maribora bo odhajal posebni vlak, ki bo pobiral romarje do Trbovelj. Južna železnica je za svojo progo znižala vozno ceno na polovico in sicer iz vsake postaje. Upati je, da to dovolila polovično vožnjo od Ljubljane do Otoč, tudi državna železnica. Celi voznilistek od Maribora do Ljubljane tje in nazaj stane 152 K. Iz Ljubljane do Otoč pa 48. Če bo dovolila tudi državna železnica polovično ceno, bo stala vožnja iz Maribora tje in nazaj 100 kron. Ako se to ne bi zgodilo, bo prišla vožnja iz Maribora tje in nazaj na 124 K. Na postajah, ki so Ljubljani bližje, bodo vozni listki razmeroma ceneji. Vlak bo imel zvezo s stranskimi programi na postajah Pragersko, Grobelno, Celje in Zidani most, deloma tudi Poljčane. Polovično karto bodo dobili le tisti, ki se izkaže na blagajni s posebno legitimacijo, katero mu izda Krščansko-socialna zveza v Mariboru proti plačilu 20 K. P. n. g. dušni pastirji se naprošajo, da zberajo udeležence in poberejo od vsakega udeleženca 20 K za legitimacijo ter vpošljejo vse zneske za legitimacijo po odbitku poštinih stroškov skupno najpozneje do 23. junija t. l. na naslov: „Romarski odbor v Mariboru, Koroška cesta št. 5 (Cirilova tiskarna)“. Legitimacije se jim pošljejo skupno priporočenim potom, da ne bodo poštini stroški previsoki. Kdor naroči legitimacijo posamezno, mora za poštine priporočenega pisma priložiti 6 kron. Ker je poština sedaj draga, je bolje, da se naroči legitimacije skupno. Vozni red in spored romanja bomo pravčasno priobčili. Na naročila legitimacij po 23. juniju se odbor ne mora ozirati, ker mora železnico pravčasno obvestiti o številu udeležencev.

Dvestoletnica božje poti Sv. Janeza Nepomučana na Radelju pri Marenbergu se je prav lepo obhajala. Pred 200 leti meseca maja leta 1721 se je začela nekaj tako slavna božja pot pri Sv. Janezu Nepomučanu na prijaznem hričeku ob pobočju gore Radelj, župnije Marenberg. Vrli mladeniči in mladenke so krasno ovenčali cerkev ter postavili pred velikimi vrati slavolok z napisom: „Gospod, pravo nam modrost, mir in srečo daj! Srcu našem pa krepost izprosi sveti Janez naj! Mogočno streljanje je povečevalo slavnost. Bilo je več sv. maš in slovesno sveto opravilo, popoldne ob drugi uri pete litanije Marijine. V cerkvenih govorih pri prvem sv. opravilu in ob 10. uri se je ljudstvu primerno pojasnil pomen tega dneva, poslušalci, Slovenci ter Nemci, so bili očividno ginjeni, kar je znamenje, da je božja pot vkljub vsem udarcem še vedno zanimiva ostala. Natančen opis in zgodovino božje poti ter krasne, velike romarske cerkve kakor tudi delovanje Mladeniške Zveze in Dekliške Zveze v Marenbergu v teku zadnjih 10

Met najdeš v listeku Slov. Gospodarja od dne 22. januarja 1920.

Vzledna občina. V občini Jelovec nad Mariborom ni mogel znani komunistični hujskač Trobentar iz Brestnice dobiti niti enega podpisa za svojo kandidatno listo, čeprav je oblačil celo občino. V tej občini je bila torej vložena samo kandidatna lista naše Slovenske ljudske stranke. Pri volitvi župana, podžupana in občinskega svetovalca je vladala vzorna sloga. Na mesto nad vse priljubljenega župana Franca Hiterja, ki iz zdravstvenih in drugih ozirov ni mogel prevzeti tega bremena še za nadaljnjo dobo, je bil izvoljen za župana Franc Vračko, ki je na glasu kot vzoren kmet. Ob tej priliki so zložili polnoštevilno navzočim odbornikom svoto 216 kron za sklad naše Slovenske ljudske stranke. Živila vzledna občina Jelovec nad Mariborom!

Zaupnike Kmetijske zveze celjskega okrožja prosimo, da (takoj odgovorijo na okrožnice, ki so jih dobili zadnje dni. Posebno naj kar najhitreje izpolnijo in pošljejo "Izjave" in nam poročajo o izvolitvi župana in svetovalcev. — Tajništvo SLS v Celju, hotel Beli vol.

Kaj pa zopet to? Okrajna glavarstva Konjice, Maribor in tuj preganjajo domače obrtnike. Kaki zagriženi kmetjski in ljudski nasprotniki so demokratični uradniki, se vidi iz tega, da so začela okrajna glavarstva neustojljivo preganjati one domače rokodelce, ki gredo kmetu in bajtarnu v svojim delom na roko. Ti gospodje uradniki zahtevajo, da mora imeti vsak delavec, ki podira ali popravlja plot obrtni list. Svinjak ali kurjak si smeš popraviti samo, če si vpisan obrtnik. Se čevlja in spodnjih hlač ne smeš dati zakrpati rokodelcu, ki nima obrtnega lista. Okrajna glavarstva odurno kaznujejo za vsako malenkost z ogromnimi globami in zapornimi kaznimi. To je že od sila. Pa poglejte v demokratični uradniki v Srbijo, Hrvatsko, Črnogoro in Bosno, ali je tam tudi tako grozno natančno? Zakaj ravno v Sloveniji take sekature? Tajništvo Slov. ljudske stranke v Mariboru zbira podatke o preganjanju domačih rokodelcev. Pošljite torej take pritožbe z dokazili vred na tajništvo SLS. Z ljudmi, ki hočejo delati s kmetjskim delavskim ljudstvom, kakor dela svinja s plevmami, bo treba korenito obratovati.

Dijaški dom v Ljubljani. V. Dijaški dom se sprejmejo zdravi in naražno nepokvarjeni dijaki, ki se po dovršenih gimnazijskih studijah mislijo posvetiti misijonskemu poklicu in si ocer v domačih ali zunanjih (poganskih) misijonih, kakor se bo kateri sam odločil. V. Dijaškemu domu imajo gojenci misijonskemu poklicu primerne vzgojo in vsjo oskrbo, pouk pa na javni gimnaziji. Stanovanje dobivajo brezplačno, hrano po dogovoru. Za obleko, perilo, knjige, šolske in druge potrebščine morajo skrbeti starši. Za sprejem se je treba zglatiti najkasneje do 31. julija pri "Vodstvu Dijaškega doma v Ljubljani", trg Tabor 12.

Cellsko porotno zasedanje. Dne 6. t. m. se je začelo polatno zasedanje celjske porote. Kot prvi je prišel na vrsto v St. Jurij ob Taboru pristojni Viktor Zilnik, ki se je zagovarjal zaradi hudodelstva tatvine. Za svoje grehe si je zaslužil pet let zapora. Zaradi tatvine se je tudi zagovarjal komaj 18 letni Franc Golobnik iz Pameč pri Slovenj Gradcu. Ker so porotniki spoznali, da je duševno nekoliko zaostal, je bil oproščen. V torek dne 7. t. m. je pa sedel na porotni klopi Engelbert Frece iz St. Janža pri Tinskem, obtožen zaradi uboja žene Ané. Porotniki so potrdili krivdo umora in Frece je bil obsojen na smrt na vešala. Obsodbo je sprejel hladnokrvno.

Izdatki centralne vlade za armado. Poročali smo že, da je zahteval vojni minister za svoje potrebe 10 milijard kron. V seji ministrskega sveta mu je finančni minister dr. Kosta Kumanudi odgovoril, da je zahteva pretirana in da bo moral vojni minister svoje zahteve zmanjšati. Sedaj bo znašala postavka vojnega ministra v državnem proračunu samo 1 milijardo 400.000.000 D in ne 2 1/2 milijardi ozir. 10 milijard kron. Kljub temu bo izkazal državni proračun velik primanjkljaj. Slabo gospodarstvo naših centraldemokratov.

33.000 Wranglovih vojakov živi dosedaj raztrošenih po naši kraljevini. Da ti ruski begunci ne živijo od zraka, je umevno, ampak jih hrani naša demokratsko samostojna vlada na debel račun davkoplačevalcev iz cele naše države. To nadlego wranglovcev bi nam lahko vsaj zaposlili samostojni, ki so tako mogočno na vladi, pa doslej v tej zadevi niso niti z mezinostjo ganili.

Na Kosovem polju priredi Pašičeva vlada na Vidovdan veliko slovesnost, katere se bodo udeležili poslanci ustavotvorne skupščine, (razen demokratov, radikalov, muslimanov ter slabostojnih menda nihče od drugih klubov) vlada, kraljevi dvor, zastopniki tujih držav in pravoslavna duhovščina.

Greben jim raste! Ker avstrijski Nemci napenjajo vse sile, da bi se združili z Nemčijo, je tudi Nemcem na Češkem začel rasti greben in bi tudi oni se kaj radi združili z Nemčijo. Kakor se poroča iz Prage, nameravajo češki Nemci izvesti ljudsko glasovanje za združenje z Nemčijo. Na čelu tega gibanja stoji dr. Lodgman. Češki Nemci so baje v ta namen dobili večje svote denarja iz Nemčije in Madžarske.

Novo državo so osnovali v Vladivostoku. Pokrajine v okolici Vladivostoka v vzhodni Sibiriji že davno niso več vnete za boljševizem. Trezno mislečim ljudskim voditeljem v teh krajih se je posrečilo, da so prepedili boljševike in si osnovali protiboljševiško državo. Sploh se nekaj kulha v Sibiriji zoper boljševike, ker so protiboljševiki osvojili tudi mesto Omsk.

Skupen samomor. Po poročilu angleških listov se je v neki vasi v guberniji Tambov v Rusiji zaprlo v neko hišo več kakor 300 mož, žensk in otrok. Vrata hiše so zabili z žebli. Hišo so nato zažgali in vse osebe so zgorele. To poročilo je zelo neverjetno, pač pa je verjetno, da so boljševiki zaprli s silo te osebe v hišo in nato zažgali. V boljševiški Rusiji vladajo strahovite razmere.

Velika neurja so imeli prve dni meseca junija v Ameriki v Zedinjenih državah, kjer ste poplaveli svojo okolico močno narasli reki Arkansas in Fontaine. Povodenj je bila tako grozno močna, da je zahtevala 1500—3000 človeških žrtev. Škodo, povzročeno vsled te povodnji, cenijo na 10 milijonov dolarjev.

Dar Dijaški kuhinji v Mariboru. Gospod Hrašovec Alojz je pri okrožnem sodišču v Mariboru je nabral na večji domači slavnosti pri družini Franc in Marija Koebek v Rodmoškem vrhu za Dijaško kuhinjo v Mariboru 140 K. Prisrčna hvala!

Gospodarstvo.

Kmetijska podružnica Maribor in okoliš opozarja svoje ude, da ima v svojem skladišču (trgovina Klajnshek in Penič, Vetrinjska ulica) na razpolago: galico, pasto Bosno, žveplo, saliciden, dendrin, kajnit, apneni dušik, portlandski cement, ralijo, koso, kosnabrause, eponit in še to in ono. Vse blago je prvovrstno.

Vinski sejem v Ljubljani. V Ljubljani se vrši v času od 13. do 24. avgusta t. l. veliki trgovski in obrtni sejem. Istočasno namerava prirediti Vinarski in sadjarski odsek Maribor (za Slov. Štajersko) veliki vinski sejem v zvezi z vinsko razstavo. Širši pripravljani odbor tega odseka je določil glede udeležbe na vinskem sejemu oz. vinski razstavi sledeče pogoje: Razstavljena vina morajo priti na sejem pod izvirnim imenom. Vino mora priti na razstavo v sodčkih in steklenicah, na vzorčni prostor samo v steklenicah. Na sejem se ne pripusti manjše količine kakor 50 sedemdesetinskih steklenic, ozir. 50 litrov v sodčkih od vsake vrste vina. Mariborski in pohorski vinarski okoliš (izvzemši okraj Konjice) ter gornje Slov. gorice (vštevši Sv. Lenarški sodni okraj) je določen kot sprejemni prostor za vino: Vinarska in sadjarska šola v Mariboru. Za ormoško-ljutomerski in gornjeradganski vinarski okoliš: klet g. Frca Zemličiča v Ljutomeru. Za savskototelski in celjski vinarski okoliš, vštevši okraje Rogatec in Konjice: Vinarska zadruga v Celju. Za Haloze se določijo sprejemni prostor naknadno. Na velesejmu se sprejmejo razen vina še sadje, šampanjec, žgane pijače in sadni izdelki. Natančnejša pojasnila daje interesentom glavni odbor, kateremu načel-

luje višji kletarski nadzornik Zabavnik v Mariboru.

Svinjska rdečica se zopet zelo širi. Na Dravskem polju je poginilo že na stotine prašičev. Škoda je ogromna. Mnogi živinozdravniki pa raje uganjajo hujskajočo "samostojno" politiko, nego, da bi šli ljudstvu na pomoč. V Sevnici ob Savi imajo takega hujskača z imenom Stribar. Daleč smo prišli. In pri vladi ni nikogar, ki bi vzel bič in take gospode zagnal od politikovanja proč k izvrševanju njih dolžnosti.

Velik padec živinskih cen na Dunaju. Nenadoma se je na dunajskem živinskem tržišču St. Marx pojavilo 4. junija in naslednje dni več tisoč glav pitane ogrske in rumunske živine za ceno 70—90 nemškoavstrijskih kron. Jugoslavanski izvozniki, ki so prodajali dosedaj vole kilogram žive teže po 120 do 160 K so izgubili ogromne svote. Za vole iz Jugoslavije so plačevali dunajski židovski prekupci 60 do 70 n. avstrijskih kron, t. j. 13 K 80 v do 16 K 10 v jugoslavanskih kron. Ta velik padec cen živini in mesu bo imel posledice tudi pri nas. Sumi se, da so židovski spekulantni umetno uprizorili ta nenavaden padec živinskih cen za tujo živino v Nemški Avstriji. Ker mnogi jugoslavanski spekulantni te spremembe niso predvideli, so izgubili nekateri manjši izvozniki te dni skoro vse svoje premoženje. Tako je n. pr. izgubilo v Mariboru več takih družb nič manj nego četrt milijona kron v dveh dneh. Star pregovor pravi: "Kakor dobljeno, tako zdrobljeno".

Mariborsko sejsko poročilo. Na svinjski sejem dne 3. junija 1921 se je pripeljalo 187 ščetinarjev in tri koze. Cene so bile sledeče: Za plamenske svinje od 26 K do 30 K, za polpitane svinje od 28 K do 30 K za 1 kilogram žive teže. Mali prašiči 6 do 8 tednov stari, komad 150 K do 300 K. Večji spomladanski prašiči 400 K do 500 K. Jesenski prašiči 600 kron do 1000 K. Kupčija je bila živahna.

Cene za kožo. V Trstu je bilo popraševanje po kožah neznamito, le Amerika in Nemčija sta se zanimali za prvovrstno blago. Neznatni nakupi so se gibali med 9 in 10 lirami. Suhe dalmatinske ovčje kože v teži 160—180 kg so stale 6—7 lir, grške kože za rokavice 26—27 kg po 35 frankov. Nemčija je kupila 7000 dalmatinskih kož v teži 50 kg po 15 lir.

Cene poljskim pridelkom. V Somboru je popraševanje po pridelkih precej živahno. Cene pšenice so se nekoliko dvignile, tudi cene koruzi so se zvišale. Ovsja je bilo prav malo in se je prodajal po 435—450 K meterski sto. Cene za pšenico in koruzo so bile za 10—15 K višje nego v pretekli dobi.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu je bilo popraševanje po hmelju zopet precej živahno. Domači hmelj so kupovali po 1800—2000 čehoslovaških kron za 50 kilogramov. Tuj hmelj so kupovali po 1550—1750 čehoslovaških kron za 50 kg. Stanje hmeljskih nasadov je zelo različno. So nasadi, ki so vsled vremenskih razmer zelo trpeli ter v razvoju zaostali, zopet so pa nasadi, ki so že dosegli tri četrtine žične visokosti. Ponekod se že že pojavil raznovrstni mrčes. Stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini je ugodno.

Naš les na svetovnem trgu. Razven Rusije menda nobena evropska država nima tako lepe bodočnosti na svetovnem lesnem trgu, kakor ravno naša država. Naš les bo nujno potrebovala ne samo Italija, ki te takorekče navezana na naš izvoz, ampak tudi Anglija. V obeh državah je popraševanje po stavbnem lesu zelo veliko. Ko se uredijo trgovski odnošaji v Evropi in ko nastane nekaka stabilneta v valuti, bo Italija rabila od naše države dnevno 35 do 40 vagonov stavbnega lesa, Anglija pa mnogo več. Vsa znamenja kažejo, da bo naša država raje izvažala les v Anglijo nego v Italijo, kajti v Angliji so vsa skladišča za industrijske izdelke tako prenapolnjena, da vlada v tej državi čimdalje večja brezposelnost. Anglija bo prisiljena najti pota, kako spraviti svoje industrijske izdelke v Jugoslavijo in da tako dobi potrebne stavbnega lesa iz naše države.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 123—133 naših kron; 100 nemških

mark stane 212—218, 100 avstrijskih kron 23, 100 čehoslovaških kron stane 192 in 100 laških lir 695—698 jugoslov. kron.

Dopisi.

Selnica ob Dravi. Prava politična uganka je naša selneca Selnica. Cujte in strmite! Novi župan je pred Bogom in ljudmi nekdaž veliki nemškutar g. Hernach, sedaj pa veliki slabostojnež. Pa še boljše! Ravno ta g. Hernach je bil poprej župan in ob prevratu se mu je županstvo odvzelo. In danes je ravno isti nekdaž zaradi nemškutarstva odstavljen g. Hernach zopet selniški župan. Lepa stranka ta slabostojna, sol Jugoslavije, pribežališče starih nemškutarjev, korito za kmete z rokavicami. Sicer je pa nemškutar in slabostojnež eno in isto, kar vidimo povsod, pa v Selnici in pa na našem slavnem Boču. Pa o bočkih slabostojnežih kaj več enkrat poznoje. Vedno se dajejo naredbi glede omejitve alkohola, v Selnici pa župan-krčmar g. Hernach, v Janževji gori župan-krčmar g. Mesarič, ki so mu kot velikemu slabostojnežu pripomogli d. županovanja ubogi delavci socialni-demokrati. Kaj ne, lepa slabostojna najdba. Krčmar — župan. Edini, res vedno značajni mož narodnjak, bivši gerent g. Kotolenko, se sedaj napada v slabostojnem listu. To ima v zahvalo, ker se je toliko za občino trudil in toliko dobrega in koristnega storil. — Narodni Sokol se pa brati z nekdanjim največjim sovražnikom Slovencev nemškutarjem. Bog živi to zelo pisano družbo v sokolskem perju.

Pečke pri Makolah. Najprisrčnejšo zahvalo izrekam vsem občinskim odbornikom občine Pečke kakor: Galunu Simonu, Skrbišu Jakobu, Kodriču Josipu, Znidar Martinu, Babšku Antonu, Sajko Francu, Kodriču Juriju, Dreo Janezu in Frangež Martinu za zaupnico. Ceravno sprejem s težkim srcem izvolitev, me vendar veseli, dasi sem še mlad, da sem dobil že splošno zaupanje. Nikdar nisem mislil, da bi mi že bila poverjena na deželi tolikanj odgovorna služba. Ključem vsem: Živila Kmetjska zveza, živela slovenska avtonomija!

Poharc Anton, župan.

Sv. Krištof pri Laškem. Samoostojneži so poskušali srečo tudi v tej obširni občini. Najbolj so si brusili pete pri pobiranju podpisov trije bivši nemčurji, (kaj so zdaj se ne ve), katerih imena so se sevila tudi na samostojni listi. Izdali so lepake, kjer so trdili, da je dosedanjo občinsko gospodarstvo stalo pod komando duhovščine. Gotovo zato, ker ni bilo v oboru nobenega duhovnika. Pozivljali so volilce, naj volijo moža žrta pameti (kakor je n. pr. Prugl), napredne misli (kakor je n. pr. Šentjedertski nadučitelj), in dobre gospodarje (kakor je n. pr. Murschitz pri okrajnem zastopu), ki bodo pravični proti vsem stanovom (kakor n. pr. Šmarješki Purg). Povzdigniti je treba šolstvo (res; v Rečici n. pr. že 8 mesev ni šolskega poduka, ker baje ni dobili učitelja. V Laškem pa je učiteljem dolg čas, ker je šola zaradi kužnih boleznih skoro vedno zaprta). Kdor je za tako gospodarstvo, je volil samostojno listo. Volitve pa so pokazale, da ljudstvu ni za tako gospodarstvo. Se mnogi kandidati na samostojni listi so preklicali svoje podpise, ker so bili za nje vgoifufani, ter so volili s SLS. In tako so dobili samostojci štiri odbornike, SLS pa 20, kljub temu, da je bila udeležba naših vsled poljskega dela slaba, in vkljub temu, da je samoostojnež volil za odsotnega sina, ta pa bi naj volil za umrlega brata. Celjska "Nova doba" poroča, da so raznih kužnih boleznih v občini krivi občinski možje (torej v Laškem, odkoder se vsa ka taka bolezen priklati v kristolisko občino je kriv predvsem g. Elsbacher). Napredni možje so baje izpuščeni v volilnih imenikih (pri državni volitvah pa niti vpisanih niso pustili id škrinjam, če se ni strinjala hišna številka). Dne 12. maja bo obračun s klerikalci. In bil je. Klerikalci, to je SLS je dobila 404 glasove, samoostojneži 76. Vsa jeza jim ni nič pomagala, volilci so se zavedli ter si liberale komande iz Laškega, naredili konec liberalnemu hrepenenju po odborniških stolcih v občini.

Društvena naznanila.

St. Jur ob juž. žel. Tamburški zbor priredi v nedeljo, dne 12. junija po večernih v dvoranah kat. doma predstavo "Turški križ". Po predstavi prosti zabava s srečoovom. K obilni udeležbi vabi odbor.

MALA NAZNANILA.

Kdo kaj ve o mojem možu Franču Vaupotiču, iz Lukovec, ki je bil še na potu v domovino, kot ujetnik v Rusiji, in je zbolel na potovanju, ter je ostal v Kijevu v bolnici, prosim, naj naznanim pisмено ali pride osebo ako mogoče k meni, stroške dobi vračene Ana Vaupotič, posestnica v Lukovcih, p. Križevci pri Ljutomeru, Slovenija. 8-8 869

Kupim manjše posestvo v okraju Maribora ali Celjskega za K 200.000. Ponudbe na Maribor, poštni predal 14. 403

Kupim les od starih "cimpranih" poslopj. De Monte, Zamarkova, Sv. Ljart v Slov. gor. 403

Trgovino ali gostilno, tu- di oboje, na de- šeli vsamem na račun ali v najem. Reflektira se tudi na prazne prostore. Pisnene ponudbe pod "nakup" na upravo lista 868 8-8

Plemenskega bika heneovanega, dve in tri četrt leta starega, marijadvorske pasme proda oskrbnistvo Prosegerhof na Bresternici pri Mariboru. 895 2-2

Kolje kalano, prvovrstno, prodaja F. Gnišek, Maribor, Meljska c. 29. 2-2 891

Hiša z zelo dobro trgovino na prometnem kraju, 10 minut od železniške postaje zavoljo rodbinskih razmer za 85.000 kron takoj proda. Pojasnila daje upravnistvo. 2-2 401

Posestva od 4 do 100 odra, hite, vile, trgovske hite, kovačnica, paromlin, gostilno, hotel in kavarno proda pisarna Zgorski, Maribor, Barvarska ulica 8. 404

Tri vozove, nove, lahke prodaja Vin- ko Bezjak, kovač na Tenuu št. 8 pri Mariboru. 1-8 407

Cela okna, okvirji za vrata in stavbni les, na prodaj v Kersnikova ulica 1, Maribor. 409

Opekarna v Račju prodaja najceneje zavezno in drugo strojno opako, s takske, ovi, sa drešne najboljše vrste. 1-8 409

Glasovir, se prodaja, čisto v dobrem stanju Za ogledati je pri Antonu Vrabi, pošta Križevci pri Ljutomeru. 1-8 415

Rafija, najboljše kakovosti, rdeče deteljno seme za sejanje med ajdo v avgustu, da spomladi najboljše klajo. Prašek za svije v vročem poletju zelo potreben za svije, lepo krušno moko, naj- finejšo pšenično moko, polento, slačkor, kavo, petr. olej, bučno olje, olivno olje in vse specerijsko blago po skrajno nizkih cenah! Pi- poročila se nad 50 let obstoječa trgovina specerijskega blaga in trgovina s semenimi Ivan Slek, Ma- ribor, Glavni trg. 1-8 420

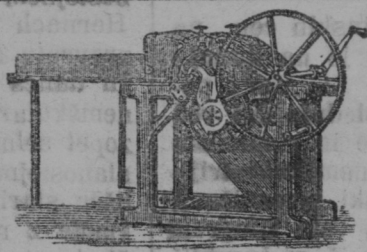
Prodaja konj. Večje število konj se v parih ali posamezno proda. Na ogled so v meštki opekarni v Mariboru vsaki dan od 6. do 18. ure. Med njimi se nahajajo lepi tovarni, kakor tudi jahalni konji polno krvi. Interesenti naj se ogledajo v omen-jeni opekarni ob zgoraj navede- nem času. 1-8 418

Gostilna s posestvom na mariborskem okraju. Velika nadstropna hiša s gostilniško opremo, velikim gospodarskim poslopjem, ob drž. cestni in železniški, dve uri od Ma- ribora, četrt ure od žel. postaje, 14 orlov zelo rodovitne zemlje, mal vinograd se radi boleznim last- nika takoj proda. Naslov pove in prijavnosti Tajništvo SLS v Ma- riboru, Cirilova tiskarna. Priložiti je znamko za odgovor. 419

Vozove, lepe, eno- in dvo- ske, ponj in vozove za vprego os- lor, plato-vozove, par še rabljene konjske opreme ter eno opramo za konja dirkače, skoro novo pro- da zelo po ceni Franc Ferk, Ma- ribor, Jugoslovanski trg 3. 1-2 423

Mlin na Loki poprej Rengo pri Ptujju

melje in izmenjava vse vrste žita. Mlin je na novo popravljen, ter izdeluje tudi zdrob **Kupule** vse vrste zrnja po najvišji dnevni ceni. **RIHARD ORSSICH, PTUJ.**

POZOR!

Vsakovrstni poljedeljski stroji, mirovna roba, dospeli od prvovrstnih čehoslovaških in avstrijskih tovarn. Posebno priporočam k nakupu:

vitle, vsakovrstne mlatilnice, žitne čistilne mline, trijerje ali žitne od- biralnike, slamoreznice, sadne in grozdne mline, drobilne mline, travniške in njivne brane, gnojnične črpalke, vodovodne cevi, motorje in parne stroje, pocinkane brzoparilnike, dvoredne kornzne sejalne stroje, plečke za okopavanje in osipavanje ter mlečne posnemalnike. Oskrbim slamo- rezne nože ter popravila strojev. Dajem točna pojasnila. Postrežba solidna.

IVAN HAJNY, Maribor, Aleksandrova cesta 45, naspr. gl. kol.

Malo posestvo,

se kupi. Ponudbe na Par Florjan, Remšnik, Marenberg. 426

Kmetje pozor!

Zeradi preselitve se prodajajo raz- lične reči, zlitni kotel, mlin, mala peč in železnica. Magdalena ul. 15. Maribor. 425

Kalano kolje,

prodam ali zamenjam za viao. Ivan Lamprecht, Bressno ob Dravi. 427

Pozor! Vsakovrstni polje- deljski stroji, mi- rovna roba, dospeli od prvovrstnih čehoslovaških ter avstrijskih to- varn. Posebno priporočam k nakupu: vitle, vsakovrstne mla- tilnice, žitne čistilne mline, trijerje ali žitne odbiralnike, slamoreznice, sadne in grozdne mline, drobilne mline, travniške in njivne brane, gnojnične črpalke, vodovodne ce- vi, motorje in parne stroje, po- cinkane brzoparilnike, dvoredne kornzne sejalne stroje, plečke za okopavanje in osipavanje ter mlečne posnemalnike. Oskrbim slamo- rezne nože ter popravila strojev. Dajem točna pojasnila. Postrežba solidna. Ivan Hajny, Maribor, Aleksandrova cesta 45, naspr. gl. kolodvora. 4 148

Kontoristinja,

zmožna perfektno slovenske in nemške stenografske in strojepisne se takoj sprejme v trgovsko pi- sarno. Ponudbe na poštni predal 44 Celje. 1-2 410

Učenec pošten in marljiv s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme v vs- jo trgovino mešanega blaga. Po- nudbe na upravnistvo. 411

Učenka iščem za trgovino, in pomoč za hišno delo. Hinko Homar, Polšnik, pošta Ljutja. 412

Učenka sa kuhinjo se ta- koj sprejme. Ga- vni trg 21, Maribor. 413

Deklico v starosti 14 do 18 let in poštene hite, se sprejme na deželo. Pis- mena vprašanja pod naslovom "Deklica" na poštno ležeče Spod. Hoče. 414

Vajenca sa trgovino is- poštene rodbine, s primerno šolsko izobrazbo sprej- me Franc Staršič, trgovec, Ma- ribor, Trubarjeva ulica. 2-2 837

Delavka, poštena in pril- na, na se proti do- bremu plašilu in popolni oskrbi sprejme pri oskrbnistvu Sturm- berg, Leiterberg pri Mariboru. R. Ogrizek. 1-8 421

Viničar, pošten in priden, z mnogimi de- lavskimi močmi se pod prav ugod-nimi pogoji sprejme na viničarsko posestvo Sturmburg p. Peznic. 1-8 422

Gospodinjo iščem na de- želo. Ponud- be pod "zanedljiva" na upravo. 1-2 417

Deklo, bolj priletno, ki je dela in ki zna nekoliko ruhati, sprejme trgovina Vračko, št. 11 v Slov. gor. 1-2 424

Slovenski Gospodar naj bo v vsaki hiši. Naročite ga in pošljite naročnino.

SODARJA

izkušenega, treznega, oženjenega ali starejšega samskega sprejme pod ugodnimi pogoji z 1. julijem 1921

pivničarstvo grofa Bombellesa, Zelendvor pri Ormožu, pošta Petrijanec, Hrvatska.

Zahvala.

Vsem, ki so spremili našo drago pokojnico, ženo in mamico, gospo

Julijano Zakošek,

na njeni zadnji poti, ter nam kakorkoli izrazili sožalje, zlasti oč. gg. duhovnikom iz domače in sosednih župnij, posebno še domačemu č. gosp. župniku za vero prihvajajoče in upanje vzbuja- joče besede, ki jih je govoril ob krsti drage pokojnice, izrekamo v svojem in v imenu vseh sorodnikov pristno zahvalo. Sv. Vid na Planini, 31. maja 1921.

Zalujoča rodbina Zakošekova. 406

KMETJE POZOR!

Izdelovanje in izmenjava najboljšega

rips olja

se je začelo v tovarni

Tomaža Krajnc, Fram pri Račju.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica šte. 6.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%. Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.

Klobuke, čevlje, obleke, perilo, dežnike, bržne torbice in razno galanterijsko blago kupite najceneje pri tvrdki **Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.**

KILNE PASE

proteze za noge in roke in druge stroje proti telesnim poškodbam, trebušne obveze, suspenzorije, berglje, podloge itd. izdeluje izvrstno in dobro staroznana izdelovalnica vseh bandaž

Franc Podgoršek, bandadžist, Maribor, Slovenska ul. 7.

iz Havre v Ameriko samo šest dni

Edine najkrajše črte prek Havre, Cherbourg in Antwerpen v Newyork. — Vozne listke in za- devna pojasnila izdaje edina koncesijonirana potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani, Gosposvetska (prej Marije Terezije) c. 13, 6-124 (Košice).

Pozor! Velikanska prodaja!

Vsled ugodnega nakupa novega blaga v ino- zemstvu, prodajam vse v zalogi se nahajajoče blago, kakor: moško in žensko sukno, kam- brike, tiskovino, belo in rjavo platno, hlače- vino, perilo, svilene rute itd. po izvanredno znižanih cenah. Vsakomur boče v lastno ko- rist, ako si čimpreje ogleda moje bogato za- logo, ter se b. de prepričal, da so cene mnogo nižje nego drugje. Postrežba točna! Za obilen obisk se priporoča

A. Drogenik, Celje, Glavni trg

„pri solneč“

Pozor!

Pridobivajte naročnike!

SUKNO

volno, cefr, tiskovina, platno, čevlje, klobuke, modno in galanterijsko blago iz naj- boljših inozemskih tovarn v ve- likanski izbiri iz po čudovito nizkih cenah kupite samo v veletrgovini **R. Sterneckl, Celje št. 300.** Ilustrovani cenik s 1000 slikami se po- šlje za 6-8 ilje zastoj. 174